Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Partijen

Contactpersoon
Tycho Laan
tlaan@minocw.nl

Datum
13 december 2021

FAQ's Onderwijsroute

Tijdens het bestuurlijk overleg van 8 november jl. zijn partijen tot overeenstemming gekomen over de oplossing van de problematiek rondom de onderwijsroute voor de korte en lange termijn. Voor de korte termijn ontvangen centrumgemeenten van arbeidsmarktregio's extra budget in 2022 en 2023 om er op regionaal niveau voor te zorgen dat het aanbod voor de onderwijsroute tot stand komt. Voor de lange termijn is de afspraak om begin 2022 tot een voorstel te komen voor manieren waarop de onderwijsroute financieel en organisatorisch het beste structureel kan worden geborgd.

Partijen hebben tijdens het BO eveneens afgesproken nadere afspraken te maken over ondersteuning richting aanbieders en gemeenten. Deze Q&A maken onderdeel uit van deze ondersteuning.

Hieronder zijn in vijf blokken de meest gestelde vragen en het antwoord daarop weergegeven. Dit document wordt gelet op de ontwikkelingen en mogelijk nieuwe vragen bijgewerkt. Daar waar er nog informatie moet worden toegevoegd, is dat aangegeven met 'PM'. Dit geldt nadere invulling van de SPUK; het overleg dat daarvoor nodig is tussen SZW, OCW en VNG wordt naar verwachting binnenkort afgerond.

Blok 1: Vragen over aanbestedingen
Blok 2: Vragen over de specifieke uitkering aan centrumgemeenten
Blok 3: Vragen over de jongeren die op korte termijn inburgeringsplichtig worden onder de nieuwe Wet inburgering 2021 (WI2021)
Blok 4: Vragen over de overgangsfase totdat de onderwijsroute gerealiseerd is
Blok 5: Overige vragen

Blok 1: Vragen over aanbesteding

De antwoorden op de vragen in dit blok gaan hoofdzakelijk over de aanbestedingsprocedures voor de onderwijsroute. Soms wordt er zijdelings ingegaan op de aanbestedingsprocedures voor de B1- en Z-route; dit is dan expliciet aangegeven.

Vraag 1: Wat is het juridisch handelingsperspectief voor a) nog niet afgeronde/stilgelegde kortom lopende aanbestedingsprocedures waarbij de opdracht nog niet is gegund en b) afgeronde aanbestedingsprocedures waarbij de gunning van de opdracht heeft plaatsgevonden?

a) Lopende aanbestedingsprocedures/nog niet gegunde opdrachten

- Voor lopende aanbestedingsprocedures zijn de gevolgen afhankelijk van:
  1. de concrete aanbestedingsvoorwaarden in de uitvraag, en
  2. de fase waarin de aanbestedingsprocedure zich bevindt.
- Het incidenteel extra budget zal in de meeste gevallen tot een wezenlijke wijziging van de aanbestedingsvoorwaarden leiden, tenzij daar in de aanbestedingsvoorwaarden al rekening mee is gehouden.
- Het ligt in het geval van een wezenlijke wijziging van de aanbestedingsvoorwaarden voor de hand dat gemeenten de lopende aanbestedingsprocedures aanpassen of intrekken en opnieuw opstarten.

Over een aanpassing van een lopende aanbesteding kan het volgende worden gemeld:

- Aanpassing is alleen mogelijk als de inschrijftermijn nog openstaat en de aanpassing c.q. wijziging niet van zodanige aard is dat er andere partijen, dan die zich al hebben aangemeld, hierdoor aangetrokken zouden zijn geworden om alsnog in te schrijven. Bij een (zeer) aanzienlijke verhoging van de trajectprijs moet er als regel van worden uitgegaan dat er sprake is van een wezenlijke wijziging. Dan is een aanpassing dus niet mogelijk.
- Indien de offertes nog niet zijn geopend is het onder voorwaarden nog mogelijk om een wijziging aan te brengen en de inschrijftermijn te verlengen. Daarbij moet er zorgvuldig op worden toegezien dat wijzigingen breed kenbaar worden gemaakt. Dat houdt in dat niet alleen de organisaties die zich als belangstellenden hebben gemeld kennis kunnen nemen van de wijzigingen, maar ook organisaties die dat niet hebben gedaan. Het kan immers zijn dat organisaties die na een eerste lezing hebben afgezien van een aanmelding en dat nu gelet op het aangepaste tarief wel zouden doen. Deze organisaties moet een nieuwe kans worden geboden om zich in te schrijven.
- Indien de offertes al zijn geopend (bij gebruikt van platforms: indien de digitale kluis is geopend) is het zeker niet meer mogelijk om enige voorwaarde te wijzigen.
- Bijeen genomen is het advies om zeer voorzichtig te handelen bij het aanpassen van een lopende aanbesteding. Indien er toch toe wordt besloten is de aanbeveling om naar alle aanbieders, zowel degene die

zich reeds hebben aangemeld, als naar mogelijke anderen zeer transparant te zijn.

b) afgeronde aanbestedingsprocedures/gegunde opdrachten

Gegunde opdrachten dienen te worden gerespecteerd. Mocht het extra budget voor de onderwijsroute er toch toe leiden dat het overwogen wordt om op de gunning terug moet komen, dan geldt het volgende:

- Indien de opdracht is gegund maar het contract nog niet is getekend, kan de gemeente de gunning van de opdracht nog intrekken. Echter, vaak wordt het tekenen van het contract nog slechts als een administratieve handeling gezien en kan het niet overgaan tot tekenen het schenden van het vertrouwensbeginsel opleveren (precontractuele trouw). Dit geeft aan de wederpartij aan wie de opdracht is gegund de mogelijkheid om naar de civiele rechter te gaan en het aangaan van het contract af te dwingen en/of schadevergoeding voor gederfde inkomsten/winst te eisen.
- Wanneer het contract al is getekend, kan het contract worden ontbonden, maar ook dan kan de wederpartij de naleving van het contract of schadevergoeding bij de civiele rechter afdwingen. Wat de precieze gevolgen zijn, hangt af van de in het contract opgenomen (ontbindings)voorwaarden. In principe moet ervan worden uitgegaan dat ontbinding alleen mogelijk is met volledige (schriftelijke) wederzijdse instemming.
- Indien na een aanbestedingsprocedure opdrachten voor de B1- en Z-routes zijn gegund, dienen die eveneens te worden gerespecteerd. Immers, er is ingekocht voor een bepaalde prijs en de wederpartij is al akkoord gegaan met de prijs die de gemeente bij de uitvraag in de aanbestedingsprocedure heeft geboden. De omstandigheid dat de gemeente of regio achteraf gezien meer budget ter beschikking heeft omdat middelen die waren gereserveerd voor de onderwijsroute vrijvallen, doet hier niet aan af. Het overeengekomen tarief voor de B1- en Z-route is, na het uitbrengen van de inkoopdocumenten en de vragen en antwoorden in het kader van de Nota van Inlichtingen, op een transparante wijze tot stand gekomen en heeft geleid tot een overeenkomst waarbij de geselecteerde aanbieders welbewust de keuze hebben gemaakt dat de gevraagd dienstverlening voor het overeengekomen tarief uitgevoerd kunnen worden.

Vraag 2: Wat betekent een aanvullende specifieke uitkering voor een centrumgemeente voor gemeenten die de onderwijsroute al hebben aanbesteed en gegund?

De beantwoording van deze vraag hangt samen met de nadere invulling van de specifieke uitkering. De overleggen hierover met VNG worden naar verwachting op korte termijn afgerond.

Vraag 3: Indien de aanbestedingen kunnen worden stopgezet, staat het (centrum)gemeenten dan vrij om vervolgens te kiezen voor één van de andere manieren om tot aanbod te komen zoals open house of subsidie?

Ja, die ruimte is er. Zie de Handreiking-van-beleid-naar-inkoop-inburgering-oktober2020.pdf (pianoo.nl).

Vraag 4: In welke gevallen zijn (centrum)gemeenten verplicht gegunde opdrachten opnieuw in de markt te zetten? Is dit verplicht nu het budget wordt opgehoogd?

De toegezegde extra financiële middelen hebben **niet** tot gevolg dat gemeenten verplicht zijn gegunde opdrachten opnieuw in de markt te zetten. Ondanks de verhoging van de budgetten dienen gegunde aanbestedingen of opdrachten te worden gerespecteerd, tenzij het noodzakelijk is dat gemeenten op de gunning terug moeten komen. Zie vraag 1 voor verdere informatie.

Vraag 5: Mogen (centrum)gemeenten de route onderhands gunnen?

De inkoop van leerroutes kwalificeert als sociale en andere specifieke dienst (oftewel SAS-dienst). Een onderhandse gunning kan in ieder geval als er sprake is van een aanbesteding onder het voor die diensten toepasselijke (hogere) drempelbedrag van € 750.000,-. Dit drempelbedrag ziet op de contractwaarde over de gehele looptijd. Pas bij opdrachten met een waarde gelijk aan of hoger dan voornoemd drempelbedrag geldt voor deze categorie opdrachten een verlicht aanbestedingsregime (zie artikel 2.39 Aanbestedingswet 2012). De Aanbestedingswet 2012, noch de Gids Proportionaliteit, verplichten een *onderdrempelige* SAS-dienst Europees, nationaal of meervoudig onderhands aan te besteden, *tenzij* een aanbestedende dienst (gemeente) via aanbestedingsdocumenten en/of gemeentelijk beleid zichzelf wel verplicht de Gids na te leven dan wel een meervoudig onderhandse procedure voorschrijven.

Daarnaast is op grond van artikel 2.32, lid 1, Aanbestedingswet 2012 een "onderhandelingsprocedure zonder aankondiging" (ook bekend als: "onderhands gunnen") mogelijk in elk van de volgende situaties:(a) bij een aanbesteding zijn geen, of geen geschikte verzoeken tot deelneming ingediend, (b) mededinging ontbreekt of (c) dwingende spoed wegens omstandigheden die door de aanbestedende dienst niet konden worden voorzien en niet aan de aanbestedende dienst te wijten zijn.

- Het is bekend dat er gemeenten en regio's zijn die zich in de onder (a) beschreven situatie bevinden (geen inschrijvingen bij een afgeronde aanbesteding).
- Of sprake is van situatie (b) zal een gemeente of regio door middel van een marktconsultatie kunnen vaststellen. Bij een dergelijke consultatie kunnen ook de brancheorganisaties van de bekostigde en van de particuliere taalaanbieders worden betrokken.
- Voor het toepassen van optie (c) zal een gemeente of regio aan moeten kunnen tonen dat er inderdaad "dwingende spoed" bestaat in die mate dat een verder uitstel van de contractering onvermijdelijk zal leiden tot voor de gemeente/regio onaanvaardbare en schadelijke effecten. Daarbij moet in acht worden genomen dat dwingende spoed in de aanbestedingsjurisprudentie alleen erkend wordt in omstandigheden

waarin de noodzaak van een gunning zeer helder kon worden aangetoond, zoals bijvoorbeeld het dreigend wegvallen van leerlingenvervoer voor zeer kwetsbare kinderen (ECLI:NK:RBAMS: 2015:5226).

Na een onderhandse gunning is het aan te bevelen om art. 3 bis rechtsbeschermingrichtlijn 2007/66/EG, een zogeheten "Aankondiging in geval van vrijwillige transparantie vooraf", te publiceren op TenderNed. Daarbij dienen duidelijk, volledig en ondubbelzinnig de redenen te worden vermeld die tot uitdrukking brengen waarom de gemeente of regio kon gunnen zonder voorafgaande bekendmaking van de opdracht.

Hiermee hebben eventuele belanghebbenden die eerder nog niet in beeld zijn gekomen de kans om zich alsnog te verzetten. Indien binnen 20 kalenderdagen geen procedure voor de rechter aanhangig wordt gemaakt, kan de overeenkomst niet meer worden vernietigd overeenkomstig afdeling 4.3.1. van de Aanbestedingswet 2012. Op deze wijze wordt extra zekerheid bereikt over de rechtmatigheid van de inkoopprocedure.

Vraag 6: Wat betekent dit voor de andere routes? Om de onderwijsroute tot stand te brengen is er bezuinigd op de andere routes.

Voor het antwoord op deze vraag wordt verwezen naar het antwoord onder vraag 1.

Vraag 7: Mag een bekostigde onderwijsinstelling delen van het onderwijsprogramma van het taalschakeltraject uitbesteden aan een niet-bekostigde instelling?

Ja, dat mag. De bekostigde instelling (de 'hoofdaannemer') blijft te allen tijde eindverantwoordelijk en is ook degene die wordt aangesproken door de Inspectie van het Onderwijs op de onderwijskwaliteit en naleving van de wet- en regelgeving rondom het taalschakeltraject. De bekostigde instelling moet er dus ook voor zorgen dat de instelling waaraan wordt uitbesteed (de onderaannemer) onderwijs van voldoende kwaliteit biedt.

Bovenstaande geldt ook als de bekostigde instelling alleen het onderwijs voor Nt2 uitbesteedt aan bijvoorbeeld een (private) aanbieder van de B1-route: het onderwijs voor Nt2 blijft immers onderdeel van het taalschakeltraject zoals verzorgd door de bekostigde instelling en staat formeel gezien dus los van de B1-route die de aanbieder van de B1-route wel zelf (als 'hoofdaannemer') verzorgt. Er is in deze situatie dus ook geen sprake van toezicht door Blik op Werk.

Indien de bekostigde instelling inderdaad onderdelen van het onderwijsprogramma aan een andere instelling wenst uit te besteden, dient de bekostigde instelling dit te vermelden in de (bij de aanvraag tot diplomaerkenning mee te zenden) OER en beschrijving van het stelsel van kwaliteitszorg.

Vraag 8: Mogen deelnemers in de B1- of onderwijsroute worden gemengd met entreestudenten?

Ja, dat mag zolang dit niet ten koste gaat van de onderwijskwaliteit en bekostigde instellingen zich daarbij houden aan de Beleidsregel investeren met publieke middelen in private activiteiten.[1] Dit houdt bijvoorbeeld in dat de bekostigde instelling de integrale kostprijs doorberekent aan haar 'private poot' in het geval er voor het verzorgen van de B1- en/of onderwijsroute voorzieningen worden gebruikt die tot stand zijn gekomen met bekostiging.

Vraag 9: Mogen deelnemers in de B1- of onderwijsroute worden gemengd met leerlingen in een internationale schakelklas (ISK)?

ISK-leerlingen zijn ingeschreven aan een vo-school (ook als het ISK-onderwijs in de praktijk wordt uitbesteed aan een bekostigde mbo-instelling). Dit betekent dat de wet- en regelgeving van het vo van toepassing is en de vo-school eindverantwoordelijk is voor de naleving daarvan. Ook voor vo geldt dat het mengen van ISK-leerlingen met deelnemers in de B1- of onderwijsroute mag, zolang dit niet ten koste gaat van de onderwijskwaliteit en gepast is gezien de leeftijdsverschillen tussen de groepen. Ook dient de (hiertoe door de vo-school aan de mbo-instelling overgedragen) bekostiging strikt gescheiden te blijven van de middelen die zijn bedoeld voor het inburgeringsonderwijs. Voor zover voor het inburgeringsonderwijs gebruik wordt gemaakt van voorzieningen die tot stand zijn gekomen met bekostiging, dient de integrale kostprijs te worden doorberekend.

Vraag 10: De aanvullende SPUK is enkel voor instroom in 2022. Kunnen gemeenten wel voor meerdere jaren inkopen?

Bij de inkoop van de onderwijsroute zijn in het licht van de oplossing voor de structurele borging twee vormen van aanpak denkbaar: (a) inkopen voor een korte termijn met een verlengingsoptie en (b) inkopen voor een langere termijn met een ontbindingsoptie. In geval (a) wordt een overeenkomst aangegaan voor bijvoorbeeld alleen het jaar 2022, met één of meer verlengingsopties. Deze zijn afhankelijk van het moment waarop duidelijk én besloten is hoe het onderbrengen van de onderwijsroute structureel wordt geregeld. In geval (b) wordt gekozen voor een meerjarige overeenkomst. Deze kent echter een heldere ontbindingsclausule die het mogelijk maakt om de overeenkomst open te breken zodra duidelijk én besloten is hoe de structurele oplossing eruitziet. In beide gevallen is heldere en zorgvuldige formulering van de verlengings- dan wel de ontbindingsvoorwaarden aanbevolen. Ook is het aan te bevelen dat gemeenten en aanbieders goede afspraken maken over de vergoeding van (eventueel na 2022 doorlopende) opstartkosten.

[1] Te vinden op https://wetten.overheid.nl/BWBR0045046.

Blok 2: Vragen over de specifieke uitkering aan centrumgemeenten

De ministeriële regeling waarmee de specifieke uitkering aan centrumgemeenten van arbeidsmarktregio's zal worden verstrekt, wordt momenteel opgesteld. Het overleg over de nadere invulling hiervan tussen SZW, OCW en VNG wordt naar verwachting binnenkort afgerond. De antwoorden op onderstaande vragen zijn dus, voor zover er een antwoord is geformuleerd, onder voorbehoud. Omdat er nog wordt gekeken naar verschillende varianten van de specifieke uitkering, zijn antwoorden 1 t/m 6 gemarkeerd met PM.

Vraag 1: Op grond van welke verdeelsleutel worden de aanvullende middelen tussen centrumgemeenten verdeeld?

PM

Vraag 2: Hoe verdelen centrumgemeenten deze aanvullende middelen binnen hun regio?

PM

Vraag 3: Hoe moeten centrumgemeenten de aanvullende middelen verantwoorden?

PM

Vraag 4: Centrumgemeenten hebben formeel geen rol bij de uitvoering van de nieuwe Wet inburgering 2021. Welke wettelijke grondslag is er om nu de aanvullende middelen te verstrekken aan centrumgemeenten?

PM

Vraag 5: *Is het verplicht om op arbeidsmarktregioniveau samen te werken?*

PM

Vraag 6: Een van mijn gemeenten wil afspraken maken met een centrumgemeente van een andere arbeidsmarktregio, gelet op de locatie van die gemeente aan de rand van mijn arbeidsmarktregio. Hoe zit dat?

PM

Vraag 7: Ik ben een centrumgemeente waarbij de onderwijsroute al is aanbesteed. Mogen andere gemeenten zich bij mij aansluiten?

Nee; zie antwoord op blok 1, vraag 1. Indien andere gemeenten zich hierbij aansluiten is zeer waarschijnlijk sprake van een wezenlijke wijziging en moet een nieuwe aanbestedingsprocedure worden opgestart. Zie de informatie op de website van PIANOo: (Niet-)wezenlijke wijziging | PIANOo - Expertisecentrum Aanbesteden.

Vraag 8: De aanvullende SPUK is enkel voor instroom in 2022. Kunnen gemeenten wel voor meerdere jaren inkopen?

Voor het antwoord op deze vraag wordt verwezen naar blok 1, vraag 10.

Vraag 9: Op welke datum moeten gemeenten de onderwijsroute kunnen aanbieden en wat als dit onverhoopt niet lukt?

Met het extra budget is het mogelijk dat in ieder geval de groep die in 2022 inburgeringsplichtig wordt ook in 2022 kan instromen in de onderwijsroute, zo is de verwachting. De VNG, MBO Raad, VH en VSNU zetten zich maximaal in om een landelijk dekkend aanbod van de onderwijsroute te organiseren, waarbij de onderwijskoepels zich inspannen voor plaatsingsgarantie in een passende vervolgopleiding. Gemeenten die op 1 januari 2022 al een onderwijsroute kunnen aanbieden, kunnen daarmee direct van start. Het nieuwe inburgeringsstelsel treedt immers per 1 januari 2022 in werking en vanaf die datum geldt de wettelijke aanbodplicht van een leerroute door gemeenten.

In de gevallen dat de onderwijsroute niet direct vanaf 1 januari 2022 kan worden aangeboden, moet tijdelijk in vervangend aanbod worden voorzien; zie ook blok 4, vraag 1. Verder is het - als gevolg van de tussen partijen gemaakte afspraken - de bedoeling dat voor de zomer van 2022 in alle regio's alsnog een aanbod voor de onderwijsroute tot stand is gekomen. De minister van SZW monitort als stelselverantwoordelijke de voortgang. Alle partijen kunnen met hun signalen bij SZW terecht; daarbij is het belangrijk dat die signalen op tijd worden doorgegeven.

Vraag 10: Het budget voor de onderwijsroute is hoger dan het budget voor de andere leerroutes; welke gevolgen heeft dit voor de eindafrekening en de verantwoording (via SiSa)?

De specifieke uitkering die op grond van de Wet inburgering 2021 aan gemeenten wordt verstrekt, is bedoeld voor alle drie de leerroutes. Gemeenten moeten zich in SiSa over de besteding van bijbehorende middelen verantwoorden. Die besteding kan inhouden dat er middelen zijn overgedragen aan de centrumgemeente ten behoeve van gezamenlijke, regionale inkoop van de onderwijsroute. Dat voor de onderwijsroute daarnaast aanvullende middelen rechtstreeks aan de centrumgemeenten zullen worden verstrekt, doet hier niets aan af. De centrumgemeenten verantwoorden zich in SiSa alleen over de aanvullende middelen die rechtstreeks aan hen zijn verstrekt.

Vraag 11: Mag de aanvullende specifieke uitkering alleen ten goede komen aan de onderwijsinstelling die de onderwijsroute gaat aanbieden? Of mogen gemeenten de middelen ook aanwenden voor andere zaken rondom de overgangsfase, zoals aanvullend NT2-onderwijs voor inburgeringsplichtigen die eerst hun entreeopleiding afmaken of als tegemoetkoming voor reiskosten?

De aanvullende middelen mogen vooralsnog worden besteed aan wat er nodig is voor de totstandkoming van een regionaal dekkend aanbod voor de onderwijsroute en de overgangsfase die daaraan vooraf gaat. De precieze voorwaarden rondom de specifieke uitkering worden nog in een ministeriële regeling vastgelegd.

De middelen mogen gedurende de overgangsfase worden ingezet voor vervangend aanbod voor de onderwijsroute en dus ook ten goede komen aan aanbieders die de onderwijsroute niet gaan aanbieden. Ook is het in de overgangsfase inderdaad mogelijk om de middelen in te zetten voor bijvoorbeeld extra taallessen naast de entreeopleiding. De aanbieders van vervangend aanbod in de overgangsfase kunnen zowel bekostigde als niet-bekostigde instellingen zijn en zullen voor eventuele extra taallessen niet over het keurmerk van BoW hoeven te beschikken. Het is aan de gemeenten en instellingen om te bepalen hoe de overgangsfase in hun regio het beste kan worden vormgegeven.

Gemeenten kunnen reiskosten vergoeden vanuit de bijzondere bijstand. Dat is echter geen verplichting voor gemeenten. Het juridische kader waarbinnen verstrekking van bijzondere bijstand plaatsvindt, stelt dat het moet gaan om uit bijzondere omstandigheden voortvloeiende noodzakelijke kosten van het bestaan die naar oordeel van de gemeente niet kunnen worden voldaan uit de bijstandsnorm (of ander inkomen). Een aanvraag voor bijzondere bijstand vraagt daarom om een individuele beoordeling. Een gemeente kan in beleidsregels vastleggen welke uit bijzondere omstandigheden voortvloeiende kosten tot welk bedrag voor bijzondere bijstandsverlening in aanmerking komen. Het vraagstuk van reiskosten zal worden betrokken bij de verkenning naar de structurele borging van de onderwijsroute.

Vraag 12: Mag de aanvullende specifieke uitkering ook worden ingezet voor bekostiging van andere leerroutes, als deze nog niet gegund zijn?

Nee, de aanvullende specifieke uitkering is uitsluitend bedoeld voor de realisatie van de onderwijsroute en bijbehorende overgangsfase, waarbij deze middelen dus niet ingezet kunnen worden voor een andere leerroute. Het al dan niet gegund zijn van de andere leerroutes is hierop niet van invloed.

Er bestaat wel de mogelijkheid om gedurende de overgangsfase de middelen in te zetten voor vervangend aanbod voor de onderwijsroute. Denk bijvoorbeeld aan extra taallessen naast de entreeopleiding. Hiertoe dienen echter afspraken gemaakt te worden tussen centrumgemeente en andere gemeenten binnen de arbeidsmarktregio en ook hier gelden de gebruikelijke (aanbestedings)regels rondom inkoop. In het voorbeeld van de extra taallessen houdt dat in dat de gemeente in de gaten moet houden of het totaalbedrag gemoeid met de taallessen boven een aanbestedingsdrempel komt.

Blok 3: Vragen over de jongeren die op korte termijn inburgeringsplichtig worden onder de Wet inburgering 2021

Let op: de antwoorden op de vragen 2 tot en met 6 gaan hoofdzakelijk uit van een situatie waarin er aanbod is voor alle drie de leerroutes en gaan slechts zijdelings in op de overgangsfase voor de onderwijsroute. Zie voor vragen die specifiek over de overgangsfase voor de onderwijsroute gaan, blok 4.

Daarnaast wordt in dit blok gesproken van jongeren, omdat de vragen met name betrekking hebben op de groep die vlak na inwerkingtreding van de Wet inburgering 2021 inburgeringsplichtig wordt. Dit zullen met name de jongeren zijn die op of na 1 januari 2022 18 worden. Voorgaande neemt niet weg dat er geen leeftijdsgrens is voor deelname aan een van de leerroutes, ook niet voor de onderwijsroute.

Vraag 1: Hoeveel jongeren worden inburgeringsplichtig in het eerste kwartaal van 2022? Hoe weten gemeenten om welke jongeren die gaat?

DUO stelt de inburgeringsplicht eerst vast, vervolgens deelt DUO deze gegevens met gemeenten. Aan de hand van deze gegevens weten gemeenten wie inburgeringsplichtig is geworden.

Gelet op de diversiteit van de groep is het niet mogelijk om exacte aantallen inburgeringsplichtige jongeren aan te leveren. Wel kan voor beantwoording van de vraag voor 2022 gekeken worden naar alle jongeren die door de IND in 2020 op 16-jarige leeftijd zijn aangeleverd bij DUO. Deze personen worden in 2022 dus 18 jaar. Voor het eerste kwartaal van 2022 gaat het om 2197 jongeren, zowel asiel-, gezins- als overige migranten, waarbij een deel van deze jongeren niet (meteen) inburgeringsplichtig[2] wordt.

Let op:

- Er is alleen gekeken naar kandidaten die in 2022 18 jaar worden, ongeacht de inburgeringsplicht. Een deel van deze jongeren zal in 2022 bijvoorbeeld een tijdelijk vrijstellende opleiding volgen en is daarmee nog niet inburgeringsplichtig;
- In de loop van de tijd zullen er in 2022 natuurlijk nog meer (nieuwe) 18-jarigen instromen. Daarop heeft DUO nu logischerwijs geen zicht.

Vraag 2: Welke opleidingen leveren een vrijstelling van de inburgeringsplicht op?

Jongeren die een opleiding volgen op het niveau van vmbo tl/gl of hoger of mbo-niveau 2 of hoger, zijn vrijgesteld van de inburgeringsplicht zolang ze die opleiding volgen. Zodra ze ook het diploma halen, wordt de tijdelijke vrijstelling omgezet in een definitieve vrijstelling.

De volgende opleidingen leveren dus géén vrijstelling van de inburgeringsplicht op:

- Vmbo bb/kb
- Praktijkonderwijs
- Vso uitstroomprofiel dagbesteding, uitstroomprofiel arbeidsmarkt en uitstroomprofiel vervolgonderwijs onder het niveau van vmbo tl/gl

[2] Hieronder vallen dus niet de jongeren die in tijdelijk vrijstellende opleidingen zitten.

- Internationale schakelklas (ISK) onder het niveau van vmbo tl/gl
- Vavo onder het niveau van vmbo tl/gl
- Entreeopleiding

Vraag 3: Mogen jongeren die al onderwijs volgen op het moment dat zij inburgeringsplichtig worden, hun opleiding afmaken?

Vooraf: het gaat bij de beantwoording van deze vraag om opleidingen die géén vrijstelling van de inburgeringsplicht opleveren. Zie voor de opleidingen die géén vrijstelling van de inburgeringsplicht opleveren, vraag 1.

Het kan voorkomen dat een jongere nog een opleiding volgt op het moment dat hij/zij inburgeringsplichtig wordt. Dit betekent echter niet automatisch dat de jongere ook meteen op dat moment met de opleiding moet stoppen. Het is immers belangrijk dat jongeren hun opleiding afmaken en daar is vaak ook ruimte voor. Het kan daarom de voorkeur hebben om de jongere eerst zijn/haar opleiding te laten afmaken voordat hij/zij zich (volledig) richt op inburgering. Voor het voldoen aan de inburgeringsplicht staat namelijk een inburgeringstermijn van drie jaar.

Bij de keuze om de jongere eerst zijn/haarde opleiding eerst te laten afmaken, spelen de volgende afwegingen en eventuele consequenties een rol:

- De jongere is gemotiveerd om de opleiding voort te zetten en geeft desgevraagd aan dit ook te willen.
- Het afmaken van de opleiding is geen formeel onderdeel van het aanbod gericht op inburgering en dus geen vervanging van het inburgeringsaanbod waar een inburgeringsplichtige recht op heeft.
- De inburgeringstermijn van drie jaar loopt tijdens de opleiding dus ook gewoon door. De Wi2021 biedt weliswaar mogelijkheden voor de verlenging van de termijn, maar daarvoor is kort gezegd vereist dat de oorzaak ervan buiten de invloedssfeer van de inburgeringsplichtige ligt. De keuze eerst een opleiding af te maken, valt over het algemeen wel binnen de invloedssfeer van de inburgeringsplichtige en geeft op zichzelf dus geen recht op verlenging.[3] Dit ligt anders voor de jongeren die te maken krijgen met de overgangsfase voor de onderwijsroute; zie blok 4, vraag 5.
- De gemeente en de jongere moeten dus afwegen of het afmaken van de opleiding te combineren is met de verplichtingen vanuit de Wi2021. Hierbij kan ook relevant zijn dat voor het afschalen van Nt2 B1- naar A2-niveau vereist is dat de jongere 600 uur erkend inburgeringsonderwijs heeft gevolgd.[4]
- Tot slot kan relevant zijn in hoeverre de verwachting is dat de jongere de opleiding ook daadwerkelijk met succes kan afronden en/of daarna doorstroomt naar een vrijstellende opleiding. Indien de jongere daar toestemming voor geeft, zouden de gemeente en de school ook met elkaar in overleg kunnen treden en kan de school de gemeente bijvoorbeeld informatie geven over de vorderingen van de jongere. Het kan bijvoorbeeld voorkomen dat de jongere weliswaar tot de opleiding is toegelaten, maar de beheersing van het Nederlands (toch) een probleem blijkt te zijn. Dit voorbeeld kan anders liggen voor de jongeren die te

[3] Zie artikel 12 van de WI 2021, hoofdstuk 4 van het Besluit inburgering 2021 en met name artikel 4.1 van de Regeling inburgering 2021, waar een aantal specifieke gronden voor verlenging in staat.
[4] Zie artikel 5.5 van de Regeling inburgering 2021.

maken krijgen met de overgangsfase voor de onderwijsroute; zie blok 4, vraag 6.
- PM gevolgen voor financiering door jongere.

De jongere en de gemeente maken aan de hand van bovenstaand afwegingskader samen de inschatting of het afmaken van de opleiding én het voldoen aan de inburgeringsplicht haalbaar is binnen de inburgeringstermijn van drie jaar. Daarbij is het heel belangrijk dat de jongere goed wordt voorgelicht over de eventuele consequenties van zijn/haar keuze. Verder is het belangrijk dat de gemeente deze afspraken als maatwerkafspraken opneemt in het Persoonlijk plan inburgering en participatie (PIP).

Tot slot: de gemeenten krijgt niet automatisch gegevens over het feit dat een jongere een opleiding volgt en een onderwijsinstelling krijgt niet automatisch een melding dat de jongere inburgeringsplichtig wordt. Er wordt onderzocht of er op dit punt wijzigingen noodzakelijk en mogelijk zijn voor de gegevensdeling tussen DUO, de gemeenten en onderwijsinstellingen. Het is tot die tijd aan gemeenten om een jongere actief te vragen of hij/zij een opleiding volgt en – indien nodig – met toestemming van de jongere contact met de onderwijsinstelling op te nemen en andersom. Als dit betekent dat bijvoorbeeld de wet- of regelgeving moet worden aangepast, dan zal dit een flinke doorlooptijd vragen. Voorlopig blijft het dus nodig om toestemming van de jongere te vragen.

Vraag 4: Geldt het antwoord op vraag 3 voor alle jongeren, onafhankelijk van de leerroute die zij gaan volgen?

Ja, het antwoord op vraag 3 geldt voor alle jongeren, onafhankelijk van de leerroute die zij gaan volgen. Dit geldt dus ook voor de jongeren die op het moment dat zij inburgeringsplichtig worden een entreeopleiding volgen en het meest geschikt zijn voor de B1-route. Het geldt ook voor de jongeren die naar de onderwijsroute gaan en te maken krijgen met de overgangsfase, met dien verstande dat het Rijk voor hen mogelijk zal maken dat de inburgeringstermijn van drie jaar wordt verlengd en er door regio's voor kan worden gekozen naast de entreeopleiding extra taallessen aan te bieden. Zie hiervoor blok 4, vraag 5 en 6.

Vraag 5: Mogen jongeren die nog géén onderwijs volgen op het moment dat zij inburgeringsplichtig worden, nog met een entreeopleiding starten?

Het uitgangspunt van de Wi2021 is dat inburgeringsplichtigen zo snel mogelijk meedoen in Nederland, het liefst via betaald werk. Gemeenten kunnen gedurende de brede intake de mogelijkheden onderzoeken die de inburgeringsplichtige heeft om aan de inburgeringsplicht te voldoen en bekijken hoe iemand een optimale startpositie (op de arbeidsmarkt) kan bemachtigen. Hoewel het volgen van een entreeopleiding geen formeel onderdeel van het aanbod gericht op inburgering is, zijn er wel mogelijkheden om dat te doen. De mogelijkheden zijn voor deze groep hetzelfde als voor de groep die al een entreeopleiding volgt op het moment dat men inburgeringsplichtig wordt; zie het antwoord op vraag 3.

De afwegingen en consequenties zoals geschetst onder vraag 3 kunnen voor deze groep echter wel anders uitvallen dan voor de groep die al bezig is met de entreeopleiding. Zoals gezegd moeten de jongere en de gemeente samen afwegen of het afmaken van de opleiding én het voldoen aan de inburgeringsplicht haalbaar is binnen de inburgeringstermijn van drie jaar. Als de

inburgeringsplichtige nog geheel met de entreeopleiding moet starten, zal dat veel tijd binnen de inburgeringstermijn van drie jaar innemen. Een entreeopleiding duurt normaliter een jaar, maar het komt voor dat deze groep vertraging oploopt en de studieduur in de praktijk al snel neerkomt op 1,5 jaar. Bovendien is het hier (nadrukkelijker) de vraag of een inburgeringsplichtige die nog niet eerder onderwijs in Nederland heeft gevolgd, al voldoende Nederlands spreekt om de entreeopleiding te kunnen volgen.

Kortom: het is mogelijk, zolang de afwegingen zoals geschetst onder vraag 3 goed zijn gemaakt, de jongere goed is voorgelicht over de eventuele consequenties van zijn/haar keuze en de gemeente deze afspraken als maatwerkafspraken opneemt in het PIP.

Vraag 6: Hoe verhoudt (het ontbreken van een maatwerkafspraak in) het PIP zich tot het toelatingsrecht tot de entreeopleiding?

De inburgeringsplicht en het PIP doen niets af aan het toelatingsrecht voor personen die aan de toelatingsvoorwaarden voor een entreeopleiding voldoen. Een jongere die zich tegen de afspraken in het PIP in aanmeldt voor een entreeopleiding, kan dus nog steeds toelatingsrecht hebben. De gemeente kan dus niet rechtstreeks tegenhouden dat de jongere zich toch voor een entreeopleiding inschrijft. De inschrijving voor de entreeopleiding zal echter wel effect kunnen hebben op het voldoen aan de inburgeringsplicht, met mogelijke handhaving van de inburgeringsplicht tot gevolg.[5] Het heeft derhalve de voorkeur om reeds tijdens de PIP goede afspraken te maken over het inburgeringstraject. Indien de inburgeringsplichtige het niet eens is met het PIP kunnen rechtsmiddelen worden aangewend (bezwaar/beroep) aangezien dit een besluit betreft.

Indien de jongere het niet eens is met het PIP, staan er overigens ook mogelijkheden tot bezwaar en beroep open. Het PIP is immers een formeel besluit.

Vraag 7: Mogen inburgeringsplichtigen waarvoor de B1-route als leerroute is vastgesteld, de entreeopleiding en de B1-route combineren?

Dit mag, als het aanbod in de regio combineren praktisch mogelijk maakt. Het is daarbij wel van belang dat de inburgeringsplichtige voldoende taalvaardig is om het entree-onderwijs te kunnen volgen. De B1-route is geen voltijdsroute, dus voor een deel van de jongeren kan dit haalbaar zijn. Voor de groep jongeren die potentieel moet afschalen van niveau Nt2 B1 naar A2, moet in de praktijk een zorgvuldige afweging worden gemaakt. Om te mogen afschalen naar A2 moet namelijk eerst 600 uur Nt2-onderwijs zijn gevolgd. Dit is niet volledig haalbaar naast een voltijdse entreeopleiding in de bol/bbl. Mogelijk moeten dus niet alleen naast de entreeopleiding maar ook voorgaand daaraan of na afloop ervan extra uren Nt2-onderwijs worden gevolgd.

Vraag 8: Is het mogelijk dat leerlingen in een ISK deze afronden nadat zij 18 zijn geworden?

[5] De gemeente kan dus niet rechtstreeks tegenhouden dat de jongere zich toch voor een entreeopleiding inschrijft.

Voor leerlingen die in een ISK-klas zitten op het moment dat zij 18 worden, zijn er twee mogelijkheden. De leerlingen die een ISK volgen op of naar vmbo op het niveau tl/gl, havo- of vwo-niveau, zijn tijdelijk vrijgesteld van de inburgeringsplicht (zie artikel 2.2 van de Regeling inburgering 2021). De leerlingen die een ISK volgen op of naar een lager niveau, zijn niet tijdelijk vrijgesteld van de inburgeringsplicht; zie ook vraag 2. Voorgaande geldt ook in het geval die vo-school de leerlingen in de praktijk (deels) heeft uitbesteed aan een mbo- of ho-instelling. Voor de leerlingen die niet tijdelijk zijn vrijgesteld van de inburgeringsplicht, gelden dezelfde mogelijkheden om de opleiding af te maken als geschetst onder vraag 3.

PM

Vraag 9: Welke rol kunnen onderwijsinstellingen spelen in de voorlichting aan jongeren die al onderwijs volgen op het moment dat zij inburgeringsplichtig worden?

De onderwijsinstelling kan een inburgeringsplichtige jongere op de mogelijkheid wijzen om met de gemeente af te spreken dat het schooljaar of de opleiding kan worden afgemaakt, waarbij wordt gekeken naar de mogelijkheden binnen de inburgeringstermijn. Als de jongere daar toestemming voor geeft, zou de onderwijsinstelling ook kunnen deelnemen aan of input geven voor het overleg tussen de jongere en de gemeente.

Anders dan genoemde toestemming is er nog geen wettelijke grondslag om in deze situatie persoonsgegevens tussen de onderwijsinstelling en de gemeente uit te wisselen. Ook weet de onderwijsinstelling niet automatisch of een jongere inburgeringsplichtig is. Er wordt onderzocht of er op dit punt wijzigingen noodzakelijk en mogelijk zijn voor de gegevensdeling tussen DUO, de gemeenten en onderwijsinstellingen. Onderwijsinstellingen kunnen tot die tijd zelf navraag doen bij hun leerlingen/studenten: doorgaans zullen leerlingen/studenten afkomstig uit landen buiten de EU inburgeringsplichtig kunnen worden.

Vraag 10: Waarom tellen uren Nederlands in de entreeopleiding of ISK niet mee voor de inburgering?

In de Wi2021 is bepaald dat de cursusinstellingen die de B1-route of Z-route verzorgen in het bezit dienen te zijn van het keurmerk Blik op Werk of een gelijkwaardig keurmerk en taalschakelinstellingen diploma-erkenning moeten hebben op grond van de WEB. De kwaliteit van dit inburgeringsaanbod binnen genoemde leerroutes is dus geborgd en geeft ook aan gemeenten de mogelijkheid te sturen op de kwaliteit van het taalonderwijs.

Blok 4: Vragen over de overgangsfase totdat de onderwijsroute gerealiseerd is

Datum
13 december 2021

In de antwoorden op de vragen in dit blok wordt gesproken over inburgeringsplichtigen en niet over jongeren, aangezien er geen leeftijdsgrens wordt gehanteerd voor de onderwijsroute. Het is aan gemeenten om tijdens de brede intake de mogelijkheden voor de inburgeringsplichtige te beoordelen.

Vraag 1: Wat zijn de mogelijkheden voor inburgeringsplichtigen die naar de onderwijsroute kunnen, maar waarvoor gedurende de overgangsfase nog geen aanbod beschikbaar is?

Met de partners is afgesproken dat deze inburgeringsplichtigen worden opgevangen binnen de voorzieningen die er al zijn. Afhankelijk van de situatie zijn er de volgende opties:

1. De inburgeringsplichtige gaat of blijft ISK-onderwijs aan de vo-school volgen;
2. De inburgeringsplichtige gaat of blijft de entreeopleiding volgen;
3. De inburgeringsplichtige gaat of blijft een traject naar een ho-opleiding volgen;
4. De inburgeringsplichtige volgt (toch eerst) de B1-route. Dit is ook een tijdelijke oplossing indien gemeenten jongeren later dan de zomer van 2022 kunnen laten instromen in de onderwijsroute. Ook is dit een mogelijke oplossing voor oudere inburgeringsplichtigen.

De alternatieven 1 tot en met 3 zijn geen formeel inburgeringsonderwijs. Zie ook blok 3, vraag 3. Dat betekent: de inburgeringsplichtige moet ermee instemmen dat hij/zij eerst ander onderwijs afmaakt of gaat volgen en de gemeente moet dit als maatwerkafspraken opnemen in het PIP. Ook de afwegingen zoals geschetst onder blok 3, vraag 3, zijn relevant, met dien verstande dat een inburgeringsplichtige die te maken heeft met de overgangsfase er natuurlijk überhaupt niet voor kan kiezen meteen met de onderwijsroute te starten. Daarom wordt geregeld dat voor deze groep de inburgeringstermijn wél kan worden verlengd; zie het antwoord op vraag 5. Verder kunnen regio's ervoor kiezen om naast de opleiding extra taallessen aan te bieden; zie het antwoord op vraag 6.

Alternatief 4, de B1-route, is wel formeel inburgeringsonderwijs. Wordt hiervoor gekozen, is de B1-route in eerste instantie de leerroute die voor de inburgeringsplichtige wordt vastgesteld. Zodra er aanbod voor de onderwijsroute is, kan de vastgestelde leerroute worden gewijzigd en kan de inburgeringsplichtige van de B1- naar de onderwijsroute overstappen. Ook hiervoor geldt dat wordt geregeld de inburgeringstermijn kan worden verlengd; zie ook hier het antwoord op vraag 5.

Vraag 2: Sommige studenten in de entreeopleidingen zullen pas in bijvoorbeeld februari 2023 klaar zijn (want gemiddelde duur is 1 á 1,5 jaar). Mogen zij hun opleiding ook afmaken? Of moeten zij over zodra er een onderwijsroute staat?

Deze studenten mogen hun entreeopleiding afronden en hoeven niet meteen over zodra er aanbod voor de onderwijsroute is. Na afronding van de entreeopleiding moeten deze studenten wel alsnog overstappen naar (in dit geval) de onderwijsroute. Ook kunnen ze overstappen naar een mbo-2 opleiding; dit geeft

een tijdelijke vrijstelling van de inburgeringsplicht.[6] Zie ook blok 3, vraag 3, en vraag 1 van dit blok.

Vraag 3: Wat te doen met inburgeringsplichtigen waarvan het niet geheel duidelijk is of zij het beste naar de B1- of de onderwijsroute kunnen? Dat is van tevoren lastig in te schatten.

De gemeenten moet sowieso een leerroute vaststellen, ook als er twijfel is over de meest geschikte leerroute. Bij twijfel tussen de B1- en onderwijsroute kan ervoor worden gekozen om te starten binnen de B1-route en later over te stappen naar de onderwijsroute of andersom. Let op: de wijziging van B1-route naar de onderwijsroute moet plaatsvinden binnen 1,5 jaar. Een wijziging van onderwijsroute naar B1-route kan gedurende het gehele inburgeringstraject.[7]

Ook kan er binnen beide leerroutes voor worden gekozen om de inburgeringsplichtige eerst de entreeopleiding te laten afmaken of starten, zie blok 3, vraag 3 tot en met 5. Dit is voor de inburgeringsplichtigen waarvoor de onderwijsroute wordt vastgesteld en die te maken krijgen met de overgangsfase sowieso één van de voor de hand liggende opties, zie vraag 1 van dit blok.

Vraag 4: Wat als iemand na de entreeopleiding direct door kan naar een mbo-2 opleiding (zonder onderwijsroute)? Stel dat de zomervakantie ertussen zit, dan zou iemand mogelijk een paar maanden inburgeringsplichtig worden en dan vervolgens tijdelijk worden vrijgesteld. Is daar maatwerk mogelijk?

Wanneer er sprake is van een inschrijving voor een mbo-2 opleiding, is een tijdelijke vrijstelling van de inburgeringsplicht van toepassing (zie artikel 2.2 van de Regeling inburgering 2021). Deze tijdelijke vrijstelling wordt omgezet in een definitieve vrijstelling van de inburgeringsplicht zodra de inburgeringsplichtige zijn/haar mbo-2 diploma haalt. Dit betekent dat hij/zij de onderwijsroute niet meer hoeft te volgen. Valt de inburgeringsplichtige echter zonder diploma uit, wordt hij/zij weer inburgeringsplichtig en zal hij/zij alsnog moeten voldoen aan de inburgeringsplicht via één van de drie leerroutes met de bij die route behorende componenten als PVT, MAP.

Voor wat betreft de vraag of een inburgeringsplichtige tijdens de zomervakantie een paar maanden inburgeringsplichtig kan worden, het volgende. Indien de inschrijving aansluitend op afronding van de entreeopleiding zou plaatsvinden is er vanaf het moment van inschrijving op de mbo-2 opleiding sprake van een tijdelijke vrijstelling. In de praktijk kan het echter mogelijk zijn dat dit niet exact op elkaar aansluit. Indien hierdoor knelpunten ontstaan, bekijkt SZW met OCW of hiervoor (praktische) oplossingen mogelijk zijn.

Vraag 5: Wat gebeurt er als inburgeraars uit hun inburgeringstermijn lopen als gevolg van het later starten van de onderwijsroute?

Als er goede redenen zijn voor het feit dat de inburgeringstermijn van drie jaar niet is gehaald en de oorzaak ervan buiten de invloedssfeer van de inburgeringsplichtige ligt, kan DUO overgaan tot verlengen van de inburgeringstermijn.

[6] Zie artikel 2.1 en 2.2 van de Regeling inburgering 2021.
[7] Zie artikel 5.4 van het Besluit inburgering 2021.

Vraag 6: Momenteel wordt NT2-onderwijs aan leerlingen in een entreeopleiding gefinancierd uit de DUO-lening, maar voor asielmigranten die in 2022 inburgeringsplichtig worden is dat geen optie. Is het mogelijk dit NT2-onderwijs tijdens de overgangsfase wel te blijven bieden aan inburgeraars die hun entreeopleiding afmaken? Hoe kan dat gefinancierd worden?

Het Rijk heeft extra financiële middelen beschikbaar gesteld voor de onderwijsroute ter hoogte van €24 miljoen euro. Het is de bedoeling dat deze middelen worden ingezet voor de totstandkoming van regionaal dekkend aanbod voor de onderwijsroute en de overgangsfase die daaraan vooraf gaat.

Gedurende de overgangsfase is het dus mogelijk om inburgeringsplichtigen in de onderwijsroute een entreeopleiding met extra taallessen te bieden en dit kan dus ook worden bekostigd uit de extra financiële middelen. Het is aan de centrumgemeenten en andere gemeenten of zij hiervoor kiezen en om hier afspraken met elkaar en onderwijsinstellingen over te maken. Wel gelden de gebruikelijke (aanbestedings)regels rondom inkoop. Voor de volledigheid: de overgangsfase heeft alleen betrekking op de onderwijsroute, wat betekent dat de extra financiële middelen dus niet mogen worden uitgegeven voor (extra taallessen voor) inburgeringsplichtigen in de B1- of Z-route.

Vraag 9: Ontvangen inburgeringsplichtige asielmigranten die tijdens de overgangsfase hun entreeopleiding of ISK afmaken studiefinanciering en studentenreisproduct of (als ze aan de overige voorwaarden voldoen) een bijstandsuitkering?

PM

Blok 5: Overige vragen

Vraag 1: Wat zijn de voorwaarden voor inburgeraars om in aanmerking te komen voor reiskostenvergoeding vanuit de bijzondere bijstand?

Er is geen verplichting voor gemeenten om reiskosten te vergoeden vanuit de bijzondere bijstand. Het juridische kader waarbinnen verstrekking van bijzondere bijstand plaatsvindt, stelt dat het moet gaan om uit bijzondere omstandigheden voortvloeiende noodzakelijke kosten van het bestaan die naar oordeel van de gemeente niet kunnen worden voldaan uit de bijstandsnorm (of ander inkomen). Een aanvraag voor bijzondere bijstand vraagt daarom om een individuele beoordeling. Een gemeente kan in beleidsregels vastleggen welke uit bijzondere omstandigheden voortvloeiende kosten tot welk bedrag voor bijzondere bijstandsverlening in aanmerking komen. Het vraagstuk van reiskosten zal worden betrokken bij de verkenning naar de structurele borging van de onderwijsroute.

Vraag 2: Gezinsmigranten kunnen een lening krijgen van tienduizend euro voor de onderwijsroute. Wordt dit opgehoogd?

Gezinsmigranten hebben onder de WI2021 een andere positie dan asielmigranten. Een van de uitwerkingen hiervan is dat gezinsmigranten het inburgeringstraject zelf dienen te bekostigen en hiertoe een lening bij DUO af kunnen sluiten van maximaal €10.000,-. Dit bedrag wordt op korte termijn niet verhoogd.

Dit betekent echter niet dat de knelpunten van de gezinsmigrant hiermee niet onderkend worden, wijzigingen konden gewoonweg op korte termijn niet mee. De kwestie van de gezinsmigrant wordt in de lange termijn oplossing verder uitgewerkt.

Vraag 3: In welke gevallen kan de inburgeringstermijn verlengen?

De minister van SZW kan de inburgeringstermijn verlengen indien het overschrijden van die termijn de inburgeringsplichtige niet te verwijten valt of, na aanzienlijke inspanningen van de inburgeringsplichtige, als verlenging alsnog kan leiden tot het voldoen aan de inburgeringsplicht. Een aanvraag tot verlenging kan vanaf zes maanden voor het verlopen van de inburgeringstermijn worden ingediend.[8] Zie artikel 4.1 van de Regeling inburgering 2021 voor een opsomming van de specifieke gevallen waarin kan worden verlengd.

De keuze om eerst een opleiding af te maken, is op zichzelf geen reden voor verlenging. Zie voor de inburgeringsplichtigen die te maken hebben met de overgangsfase voor de onderwijsroute, ook blok 4, vraag 5.

Vraag 4: Hoe hangen de inburgerings- en RMC-wetgeving met elkaar samen?

RMC-ambtenaren krijgen niet automatisch gegevens over of de jongere inburgeringsplichtig is en wel of geen inburgeringsonderwijs volgt. Wel kan RMC dit te weten komen via de jongere. OCW en SZW zullen bij de verkenning naar de structurele oplossing onderzoeken of en welke gegevens over inburgering RMC nodig heeft en of en hoe dat eventueel wettelijk kan worden geregeld.

[8] Zie artikel 12 van de Wet inburgering 2021 en hoofdstuk 4 van het Besluit inburgering 2021 voor een nadere uitwerking van deze criteria en bijbehorende procedure.